

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от

Министерския съвет на Република България

по

конституционно дело № 18 за 2002 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 24 септември 2002 г. сме конституирани като заинтересувана страна по конституционно дело № 18 за 2002 г., образувано по искане на Пленума на Върховния касационен съд за тълкуване на чл. 106, чл. 8 и чл. 117, ал. 2 от Конституцията и за установяване на противоконституционността на § 49, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 74 от 2002 г.)

С посоченото определение искането е допуснато до разглеждане за:

I. Тълкуване на чл. 106, чл. 8 и чл. 117, ал. 2 от Конституцията относно следните тълкувателни питання:

1. Прогласеното в чл. 8 от Конституцията разделение на властите изключва ли възможността изпълнителната власт директно, чрез други субекти или чрез упълномощаване по реда на закона да упражнява правомощията по стопанисване на държавно имущество, необходимо за осъществяване на функциите на съдебната власт.

2. Терминът “организира”, употребен в чл.106 от Конституцията относно държавното имущество, необходимо за функциониране на съдебната власт, не трябва ли да се тълкува в смисъл, че изпълнителната власт в лицето на Министерския съвет или на министъра на правосъдието може да организира стопанисването на такова имущество единствено като предоставя това стопанисване изключително и само на съответните органи на магистратурата.

3. Понятието “независима”, употребено за съдебната власт по чл. 117, ал. 2 от Конституцията, включва ли в себе си и независимост в управлението и стопанисването на предоставеното ѝ имущество.

II. Установяване противоконституционността на § 49, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 74 от 2002 г.), с който е създадена нова ал. 2 в чл.139б от Закона за съдебната власт (ЗСВ).

I. По искането за тълкуване на чл. 106, чл. 8 и чл. 117, ал. 2 от Конституцията

1. По първото тълкувателно питане:

От така формулираното тълкувателно питане не става ясно какво съдържание влага Пленумът на Върховния касационен съд в използваното в искането понятие “държавно имущество, необходимо за осъществяване на функциите на съдебната власт”. На практика липсват обективни критерии, по които да се отграничи държавното имущество, необходимо за осъществяване на функциите на съдебната власт, от останалото държавно имущество, а това означава, че всеки орган може да влага в това понятие различно съдържание. Възможно е според някои от органите на съдебната власт имущество, предоставено на други държавни органи, да е необходимо за осъществяване на функциите на съдебната власт, възможно е и обратното – според друг орган имущество, предоставено на съдебната власт, да не е необходимо за осъществяване на функциите ѝ. Именно поради това приемаме, че тълкувателното питане всъщност се отнася за държавното имущество, ползвано от съдебната власт за осъществяване на функциите ѝ.

Основните конституционни текстове, които имат отношение към правото на собственост на държавата и неговото осъществяване, са чл. 17, ал. 2 и 4, съгласно които държавната собственост е публична и частна и режимът на обектите на държавна собственост се определя със закон, и чл. 106, който

овластява Министерският съвет да организира стопанисването на държавното имущество.

Конституционният съд се е произнасял с тълкувателни решения по чл. 106 от Конституцията относно правомощието на Министерския съвет да организира стопанисването на държавното имущество, включително и на държавното имущество, предоставено и ползвано от други конституционни органи. С Решение № 19 от 1993 г. по конституционно дело № 11 за същата година съдът приема, че:

“Правомощието на Министерския съвет по чл. 106 от Конституцията да организира стопанисването на държавното имущество се отнася за правата и задълженията на държавата, които са парично оценими. Като висш изпълнителен орган той определя от кого и по какъв ред се стопанисва това имущество, освен ако със закон е предвидено друго.”

Във връзка с искането за тълкуване на чл. 8 от Конституцията, който прогласява разделението на властите, в Решение № 6 на Конституционния съд от 1993 г. по конституционно дело № 4 за същата година се казва:

“В термина "разделение на властите", както и в много други правни термини има известна условност, но той се употребява и днес по традиция, създадена под въздействието на определени исторически и политически фактори. Правното и политическото съдържание на термина "разделение на властите" се състои в това, че държавната власт има три основни сфери на проявление, възложени на три основни системи от органи, които са относително независими един от друг и функционират в определена взаимна връзка. Става дума за трите основни функции на държавната власт, т.е. разграничаване компетентността между трите групи органи, а не някакво тривластие, изключено в управлението на съвременната държава. Така схванато, разделението на властите е метод за оптимално функциониране на върховната държавна власт и средство за предотвратяване на евентуален произвол от страна на другите държавни органи, което рефлектира върху правата на гражданите. Научното обяснение изисква да се държи сметка и за това, че няма "китайска стена" между различните власти, че те взаимодействат помежду си и че в последна сметка са прояви на единната държавна власт и суверенитет. Тази е идеята, вложена в чл. 8 от Конституцията, който гласи: "Държавната власт се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна.”

Тези мотиви са възприети и в Решение № 14 на Конституционния съд от 2001 г. по конституционно дело № 7 за същата година.

Следователно Конституционният съд приема, че разделението на властите означава разграничаване на компетентностите с цел оптимално функциониране на върховната държавна власт. При това разграничаване на компетентностите Конституцията ясно е постановила, че органът, който организира стопанисването на държавното имущество, е Министерският съвет. Безспорно е, че Министерският съвет следва да осъществява тези свои компетентности, като държи сметка на конституционноправното положение на другите държавни органи и като осигурява необходимите условия за изпълнение на техните правомощия и функции. В тази връзка с Решение № 14 от 1995 г. по конституционно дело № 23 за същата година съдът приема, че:

“Министерският съвет организира стопанисването на държавното имущество по чл. 106 от Конституцията по начин, който е в съответствие с йерархията и компетентността на държавните органи и не накърнява техния престиж. При упражняването на това свое правомощие той не може да затруднява дейността на конституционно установени органи като президента, Народното събрание, съдебните органи и Конституционния съд.

Министерският съвет не може да се разпорежда с държавни имоти, в които се помещават посочените държавни институции, като издава едностранни актове по целесъобразност освен с тяхното изрично съгласие.”

Твърдението в искането, че въпреки категоричността на това решение на Конституционния съд изпълнителната власт продължавала да издава актове, с които превишавала конституционната си компетентност по чл. 6 във връзка с чл. 8 и чл. 117, ал. 2 от Конституцията, е необосновано и невярно. Това е оценка, неподкрепена с конкретни факти и доказателства. От искането не става ясно и защо твърдяните противоконституционни актове на Министерския съвет и на министъра на правосъдието не са били оспорени от засегнатите страни и съответно отменени от Върховния административен съд. Не е вярно и твърдението в искането, че тълкуването в решението на Конституционния съд било ограничено по обхват, тъй като “визира само разпоредителни актове на изпълнителната власт”. В мотивите на Решение №

14 на Конституционния съд от 1995 г. изрично е пояснено съдържанието, което в конкретния случай съдът влага в понятието "разпореждане", а именно:

"Под разпоредителни действия трябва да се разбират с оглед предмета на тълкуването онези управленски действия, облечени във форма на съответни актове, чрез които обекти на публичната държавна собственост се предоставят, разпределят, преразпределят и др. на различни държавни органи."

Имотите – държавна собственост, предоставени на ведомствата за изпълнение на функциите им, са публична държавна собственост и те не могат да се отчуждават, да се обременяват с вещни права, да се отдават под наем, да се преотстъпват за ползване, да се ползват съвместно по договор с трети лица, да се придобиват по давност, както и да се включват в имуществото на търговски дружества в съответствие с чл. 2, ал. 2, т. 2, чл. 7, ал. 1 и чл. 16, ал. 1 от Закона за държавната собственост (ЗДС). С оглед разпоредбите на глава втора – Управление на държавната собственост, и по-конкретно чл. 15, ал. 2 и 3 от закона, които уреждат предоставянето на стопанисването на имотите – публична държавна собственост, явно е, че решението на Конституционния съд се отнася за всички допустими от закона действия по отношение на имотите – публична държавна собственост, включително и предоставянето на стопанисването им.

В нито едно от решенията на Конституционния съд не се поставя под съмнение правомощието на Министерския съвет по чл. 106 от Конституцията да организира по своя преценка стопанисването на държавното имущество, независимо от кой орган се ползва то, ако липсва изричен законов текст в друг смисъл. Както вече беше посочено, според Конституционния съд това правомощие включва и правото на Министерския съвет да определи от кого и по какъв ред да се извършва стопанисването, доколкото със закон не е предвидено друго. В случаите, когато това определяне се извършва по преценка на Министерския съвет и в резултат на него се стига до предоставяне, разпределяне, преразпределяне и др. на държавни имоти, в които се помещават президентът, Народното събрание, съдебните органи и Конституционният съд, определянето трябва да бъде извършено с тяхно изрично съгласие.

Споделяме напълно доводите на Конституционния съд в посочените решения, които дават основание да се подкрепи изводът, че прогласеното в чл. 8 от Конституцията разделение на властите не изключва възможността изпълнителната власт в лицето на Министерския съвет директно, чрез други субекти или чрез упълномощаване по реда на закона да упражнява правомощията по стопанисване на държавно имущество, ползвано за осъществяване на функциите на съдебната власт, освен ако със закон е предвидено друго.

2. По второто тълкувателно питане:

И в това тълкувателно питане се използва понятието “държавно имущество, необходимо за функциониране на съдебната власт”. По посочените по-горе съображения приемаме, че и то се отнася за държавното имущество, ползвано от съдебната власт за осъществяване на функциите ѝ.

В мотивите на цитираното вече Решение № 19 на Конституционния съд от 1993 г. по повод съдържанието на правомощието на Министерския съвет да организира стопанисването на държавното имущество се казва:

“В чл. 106 от Конституцията са предвидени няколко различни правомощия на Министерския съвет. Тълкувателното искане се отнася за правомощието да се организира стопанисването на държавното имущество. Това правомощие има много широк предметен обseg... Стопанисването на държавното имущество е съвкупност от разнородни и неизброими изчерпателно дейности. **Поддържането на държавното имущество, използването му, събирането на доходи и изплащането на задължения, свързани с него, воденето на документация са все форми на стопанисване...** Затова нормата предвижда, че той организира стопанисването на държавното имущество. Организирането е типична управленска функция... **Министерският съвет организира стопанисването на държавното имущество, като се грижи за реда, по който то ще се извършва, и определя този, който ще го извършва.** При тази организационна дейност Министерският съвет издава актове, но тя може да се осъществява и от отделни министри или други овластени от Министерския съвет органи. **В това отношение Конституцията предоставя на Министерския съвет да вземе решението, считано от него за най-**

целесъобразно. Тя не предопределя ресорните министри или другите органи, на които той може да повери някаква организационна дейност, свързана със стопанисването на държавното имущество. В живота наистина има случаи, когато във връзка с организационната дейност на Министерския съвет, поверена му с чл. 106 от Конституцията, той е обвързан от определени правила. **Обаче тези правила не са конституционни, а се издават на законово равнище.**”

Следователно Конституционният съд приема, че Конституцията не предопределя държавните органи, на които Министерският съвет е длъжен да повери стопанисването на държавното имущество, а овластява Министерския съвет при организирането на стопанисването на държавното имущество да вземе решението, което той счита за най-целесъобразно, независимо от това кой държавен орган ползва имуществото, доколкото не произтича друго от законовата уредба.

Законовата уредба на правото на собственост на държавата и на правото на Министерския съвет да организира стопанисването на държавното имущество се съдържа основно в Закона за държавната собственост (ЗДС). Според чл. 15, ал. 3 от закона имотите – публична държавна собственост, се предоставят безвъзмездно за управление на ведомствата и общините от Министерския съвет или определен от него орган. Текстовете относно имуществото – държавна собственост, ползвано от съдебните органи, се съдържат в ЗСВ. Според чл. 36 и чл. 36а от закона Министерството на правосъдието осигурява материалните условия за дейността на органите на съдебната власт и може да придобива недвижими имоти и ограничени вещни права върху недвижими имоти за нуждите на органите на съдебната власт. Чл. 36б предвижда, че за построяването, оборудването и поддържането на сградите на съдилищата, прокуратурите и следствените служби се създава фонд "Съдебни сгради" като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на правосъдието.

Както следва от цитираното по-горе Решение № 19 на Конституционния съд от 1993 г., построяването, поддържането и оборудването на съдебните сгради са все дейности, включени в стопанисването на сградите. Възлагането на тези дейности със закон на Министерството на правосъдието и създаването също със закона на специален бюджетен фонд и структура в министерството

за извършването на тези дейности дават основание да се направи извод, че според ЗСВ, който е специален по отношение на общия закон - ЗДС, стопанисването на съдебните сгради се предоставя на Министерството на правосъдието. Подобно законодателно решение е в пълно съответствие с чл. 106 от Конституцията и цитираните по-горе тълкувателни решения на Конституционния съд. Заслужава да се отбележи, че фонд "Съдебни сгради" има законова регламентация от приемането на ЗСВ през 1994 г. и той винаги е имал статут на юридическо лице към Министерството на правосъдието. От влизането в сила на ЗСВ и досега никой държавен орган, включително и орган на съдебната власт, не е оспорвал статута на фонда, нито правомощията на Министерския съвет или на министъра на правосъдието да организират стопанисването на съдебните сгради. Нещо повече, както изрично е заявено в искането, и Пленумът на Върховния касационен съд не счита за противоконституционни текстовете в ЗСВ, с които се създава фонд "Съдебни сгради" и съответно звено в Министерството на правосъдието. Споделяме извода на Пленума на Върховния касационен съд относно конституционосъобразността на тези текстове, но не споделяме доводите, с които се обосновава той, а именно че те не засягали стопанисването и управлението на държавното имущество, необходимо за функционирането на съдебната власт. Напротив, с оглед цитираните по-горе мотиви в Решение № 19 на Конституционния съд от 1993 г. текстовете уреждат именно дейности, включени в стопанисването на държавното имущество.

Не е основателен доводът, че предоставянето на стопанисването на съдебните сгради на орган на изпълнителната власт поставяло съдебната власт в недопустима материална зависимост и щяло да накърни недопустимо нейния престиж. В изпълнение на конституционните си правомощия да организира стопанисването на държавното имущество Министерският съвет предоставя имущество – държавна собственост за осъществяване на функциите не само на съдебната власт, а и на Народното събрание, Конституционния съд, президента, Сметната палата, Комисията за защита на конкуренцията, Комисията за защита на личните данни и др. Всички изброени държавни органи са независими от Министерския съвет в качеството му на върховен орган на изпълнителната власт, но никой не твърди, че като осигурява необходимите материални условия за осъществяване на техните

конституционни и законови правомощия Министерският съвет ги поставя в "недопустима материална зависимост и недопустимо накърнява техния престиж".

В искането се твърди също, че от чл. 8 и от чл. 117, ал. 2 от Конституцията следвало, че по отношение на съдебната власт Министерският съвет, съответно министърът на правосъдието, можели да извършват само предоставяне на правото на стопанисване със стабилен и автономен юридически акт на основния носител на правосъдната функция – съответния съд, и то "при спазване на конституционствената институционална йерархия". Не става ясно обаче какво съдържание се влага в понятието "стабилен и автономен юридически акт": дали това означава, че решението на Министерския съвет за предоставяне на сгради на Министерството на правосъдието за нуждите на съдебни органи е нестабилен или неавтономен юридически акт и ако това е така, то с какъв акт следва да бъде предоставено стопанисването на съдебните сгради. Също така от искането може да се направи извод, че според Пленума на Върховния касационен съд понятието "конституционствена институционална йерархия" означава предвидена в Конституцията йерархична структура на отделните звена на съдебната власт, доминирана от съдилищата, и йерархична структура на отделните съдилища, доминирана от Върховния касационен съд. Не споделяме това твърдение, тъй като считаме, че между отделните звена на съдебната система и между отделните съдилища няма отношения на власт и подчинение. Функциите на съдилищата и правомощията на едни от тях по отношение на съдебните актове на други съдилища, уредени в процесуалните закони, не създават такива отношения между съдилищата. Задължителната сила на съдебните актове, определена в процесуалните закони, също не означава, че прокуратурата и следствието са подчинени на съдилищата и се намират в йерархична зависимост от тях.

Неслучайно конституционният законодател не е разделил държавното имущество и ползването му между отделните власти, а е възложил на Министерския съвет да организира стопанисването му, независимо от кой държавен орган се ползва то. По този начин той е дал не толкова права, а преди всичко е възложил отговорности на Министерския съвет да организира стопанисването на държавното имущество по начин, че да осигури условия за

работа на всички държавни органи, включително и на органите на съдебната власт.

В цялата досегашна практика на Министерския съвет съдебните сгради се предоставят за стопанисване и управление на Министерството на правосъдието с акт на Министерския съвет, в който изрично се посочва за нуждите на кой съдебен орган се предоставя сградата. Като пример за това прилагаме копия от някои от тези актове на Министерския съвет, а именно :

- Решение № 161 на Министерския съвет от 1998 г. за отменяне на Решение № 524 на Министерския съвет от 1997 г., обявяване на недвижим имот за публична държавна собственост и предоставяне на недвижими имоти – държавна собственост, на органи на съдебната власт и на Министерството на културата за нуждите на Националния исторически музей;

- Решение № 73 на Министерския съвет от 1999 г. за обявяване на недвижим имот за публична държавна собственост и предоставянето му безвъзмездно за управление на Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция за нуждите на съдебната власт в Тутракан;

- Решение № 564 на Министерския съвет от 1994 г. за предоставяне на помещения - държавна собственост, за нуждите на Районния съд и Районната прокуратура в Троян;

- Решение № 390 на Министерския съвет от 2001 г. за обявяване на недвижим имот – частна държавна собственост, за имот – публична държавна собственост, и за безвъзмездното предоставяне за управление на част от имота на Министерството на правосъдието за нуждите на Апелативния съд – Бургас, Апелативната прокуратура – Бургас, Окръжния съд – Бургас и Окръжната прокуратура – Бургас;

- Решение № 544 на Министерския съвет от 2001 г. за обявяване на недвижим имот – частна държавна собственост, за имот – публична държавна собственост, и предоставянето му безвъзмездно за управление на Министерството на правосъдието за нуждите на органите на съдебната власт – гр. Тервел;

- Решение № 131 на Министерския съвет от 1993 г. за преразпределяне на част от държавния сграден фонд в центъра на София, с т. 5 от което сградата на бул. "Александър Стамболийски" № 18 е предоставена

безвъзмездно за стопанисване и управление на Министерството на правосъдието за нуждите на Върховния административен съд.

Заслужава да се отбележи, че досега нито един акт на Министерския съвет, с който се предоставят сгради на Министерството на правосъдието за нуждите на органи на съдебната власт не е бил оспорен пред съда като нарушаващ конституционния принцип на разделение на властите и противоречащ на чл. 8 от Конституцията.

С т. 3 от първото посочено решение сградата на бул. "Витоша" № 2 – София е предоставена безвъзмездно на Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция (сега Министерство на правосъдието) за нуждите на Върховния касационен съд, Главната прокуратура, Софийския апелативен съд, Военно-апелативния съд, Военно-апелативната прокуратура, Софийския градски съд, Софийската градска прокуратура, Софийския окръжен съд, Софийската окръжна прокуратура и Софийската военнокръжна прокуратура. От искането следва, че според Пленума на Върховния касационен съд Министерският съвет е бил длъжен да предостави стопанисването на сградата на бул. "Витоша" № 2 на Върховния касационен съд. Ако Министерският съвет бе предоставил стопанисването на сградата на Върховния касационен съд, това би означавало, че председателят на Върховния касационен съд ще решава дали да допусне в сградата друг орган на съдебната власт и кой да бъде този орган. Последиците от подобно решение обаче няма да настъпят по отношение на Върховния касационен съд, а ще засегнат висшия орган на изпълнителната власт – Министерският съвет, който в съответствие с чл. 106 от Конституцията ще бъде длъжен да осигури условия за работа и на другите органи на съдебната власт. Това не може да бъде желано от конституционния законодател решение, след като в чл. 8 той прогласява разделението на властите, а не създава йерархични отношения между тях и не определя изпълнителната власт като подчинена на съдебната власт.

Необосновани са опасенията, че Министерският съвет би могъл да злоупотреби със своята конституционно определена компетентност и да затрудни работата на съдебните органи. Гаранция за това е преди всичко чл. 120, ал. 2 от Конституцията, който осигурява съдебен контрол за законосъобразност и конституционност на актовете на Министерския

съвет и на министъра на правосъдието, както и конституционно предвидените средства за контрол върху дейността на Министерския съвет и на министрите.

По посочените съображения считаме, че понятието "организира", употребено в чл. 106 от Конституцията относно държавното имущество, предоставено за функциите на съдебната власт, не трябва да се тълкува в смисъл, че изпълнителната власт в лицето на Министерския съвет или на министъра на правосъдието може да организира стопанисването на такова имущество единствено като предоставя това стопанисване изключително и само на съответните органи на магистратурата. Няма конституционна пречка стопанисването да бъде предоставено на друг орган на изпълнителната власт с изричното условие, че имуществото ще се ползва от съответните органи на магистратурата.

3. По третото тълкувателно питане:

Конституционният съд е имал повод да се произнесе, макар и само в мотивите на свои решения, по въпроса относно конституционните гаранции за независимостта на магистратите. В Решение № 6 на Конституционния съд от 1993 г. по конституционно дело № 4 за същата година се казва:

"Независимостта на съдебната власт и по-точно на съдебния магистрат (в по-широкия смисъл, съдия, прокурор, следовател) се гарантира от това, че той се подчинява само на закона при вземане на решение; че свободно може да изгражда своето вътрешно убеждение; че е несменяем; че се ползва с имунитета на народен представител; че актът, постановен от съдия, може да бъде отменян само от по-горен съд, т.е. от съдебната власт, а не от друга власт; че съдебните актове имат задължителна сила и др."

Все в тази връзка в Решение № 1 на Конституционния съд за 1999 г. по конституционно дело № 34 за 1998 г. съдът приема, че:

"Следва да се има предвид, че според чл. 8 от Конституцията държавната власт се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна, а съгласно чл. 117, ал. 2, изр. първо от основния закон съдебната власт е независима. Тази независимост е осигурена както чрез изречение второ на чл. 117, ал. 2 от Конституцията, според което при осъществяване на своите функции съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и

следователите се подчиняват само на закона, така и чрез чл. 129, ал. 1 от Конституцията, според който съдиите, прокурорите и следователите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност само от Висшия съдебен съвет. “

Споделяме доводите на Пленума на Върховния касационен съд, че независимостта на съдебната власт е институционална и функционална, както и че на съдебната власт трябва да бъдат осигурени необходимите материални предпоставки за нейното оптимално функциониране. Това обаче не означава, че имуществото, ползвано от съдебната власт, е със статут, различен от статута на останалото държавно имущество, ползвано от другите държавни органи. Извод в такъв смисъл следва не само от чл. 106, а и от чл. 117, ал. 2 и 3 от Конституцията. След като конституционният законодател е предвидил самостоятелен бюджет на съдебната власт в отделен текст (чл. 117, ал. 3), а не в текста, прогласяващ независимостта ѝ (чл. 117, ал. 2), явно той не възприема самостоятелния бюджет като част от независимостта на съдебната власт по чл. 117, ал. 2 и прави разлика между независимостта като понятие, определящо решенията и действията на органите на тази власт от една страна, и от друга, материалните условия, които следва да бъдат осигурени на съдебната власт за осъществяване на функциите ѝ. В същото време конституционният законодател мълчи по въпроса за имуществото, ползвано от съдебната власт, и изрично овластява Министерският съвет да организира стопанисването на държавното имущество независимо от кой орган се ползва то. След като дори и самостоятелният бюджет на съдебната власт не е елемент на нейната независимост, на още по-малко основание такъв елемент би могло да бъде стопанисването на предоставеното ѝ имущество.

По посочените съображения считаме, че понятието “независима”, употребено за съдебната власт в чл. 117, ал. 2 от Конституцията, не включва в себе си и независимост в стопанисването на ползваното от нея държавно имущество. Стопанисването на това имущество се извършва от Министерския съвет на основание чл. 106 от Конституцията, освен ако в закон е предвидено друго.

II. По искането за установяване противоконституционността на § 49, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 74 от 2002 г.), с който е създадена нова ал. 2 на чл.139б от Закона за съдебната власт.

Съгласно оспорения законов текст на съдиите, следователите и прокурорите се осигурява здравно обслужване и условия за отдых при условия и по ред, определени от Министерския съвет. Според Пленума на Върховния касационен съд този текст противоречи на чл. 8 и чл. 117, ал. 2 и 3 Конституцията, тъй като с него се създавали условия за централизиране и изваждане извън системата на съдебната власт на съществуващите бази за отдых на Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Главната прокуратура и Националната следствена служба, както и организирането на здравното обслужване в нея, което щяло да я постави в материална зависимост от изпълнителната власт.

Текстът на чл. 139б, ал. 2 е препращащ текст, който не съдържа самостоятелна уредба, а овластява Министерският съвет да приеме наредба за условията и реда за осигуряване на здравното обслужване и отдиha на съдиите, следователите и прокурорите. Осигуряването на здравното обслужване и отдиha на магистратите не са част от тяхната конституционна компетентност като органи на съдебната власт и не може да се твърди, че законовият текст, който възлага на висшия орган на изпълнителната власт – Министерския съвет, да определи условията и реда за извършване на тези дейности, противоречи на Конституцията. Този акт на Министерския съвет на общо основание подлежи на съдебен контрол и ако с приемането на наредбата Министерският съвет наруши Конституцията или законите, тя ще бъде отменена като незаконосъобразна. Сам по себе си текстът не може да бъде противоконституционен, тъй като той не създава условия за намеса на изпълнителната власт в конституционната компетентност на съдебната власт и не съдържа самостоятелна уредба на обществени отношения, чието съответствие с Конституцията да се преценява.

С оглед всичко посочено дотук считаме, че:

1. Прогласеното в чл. 8 от Конституцията разделение на властите не изключва възможността изпълнителната власт директно, чрез други субекти

или чрез упълномощаване по реда на закона да упражнява правомощията по стопанисване на държавно имущество, ползвано за осъществяване на функциите на съдебната власт, освен ако в закон е предвидено друго.

2. Понятието "организира", употребено в чл.106 от Конституцията относно държавното имущество, ползвано за функциите на съдебната власт, не трябва да се тълкува в смисъл, че изпълнителната власт в лицето на Министерския съвет или на министъра на правосъдието може да организира стопанисването на такова имущество единствено като предоставя това стопанисване изключително и само на съответните органи на магистратурата. Няма конституционна пречка стопанисването да бъде предоставено на друг орган на изпълнителната власт с изричното условие, че предоставянето е за нуждите на съответните органи на магистратурата.

3. Понятието "независима", употребено за съдебната власт в чл. 117, ал. 2 от Конституцията, не включва в себе си и независимост в стопанисването на ползваното от нея имущество.

4. Искането за установяване противоконституционността на § 49, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 74 от 2002 г.), с който е създадена нова ал. 2 на чл.139б от Закона за съдебната власт, е неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)